STAGIU DE DOCUMENTARE ŞTIINŢIFICĂ, DESFĂŞURAT ÎN PERIOADA 20 IULIE – 1 AUGUST 2015, LA ARHIVA NAŢIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

MARIAN OLARU

Wissenschaftlicher Forschungsaufenthalt an dem Nationalarchiv der Republik Moldau zwischen dem 20. Juli und dem 1. August 2015

(*Zusammenfassung*)*

Zwecks der Durchführung des Forschungsthemas *Die Bukowina 1918–1944. Ethno-demographische, soziale und politische Bezugspunkte* hat Dr. Marian Olaru, wissenschaftlicher Forscher am Bukowina-Institut Radautz, einen Forschungsaufenthalt in der Republik Moldau gemacht. Er hat den Fonds Nr. 706 aus dem Moldauischen Nationalarchiv erforscht, der mehr als 1 500 Archivbestände mit über 5 000 Akte enthält, die sehr wertvolle Informationen aus der Geschichte Bessarabiens, der Bukowina und des Siebenbürgens in der Periode 1941–1944 umfassen. Es wurden insgesamt 5 000 Fotos nach Dokumenten gemacht und ins Land gebracht, die von der Abteilung für Geschichte des Bukowina-Instituts der Rumänischen Akademie in der Erarbeitung von Studien und Monographien genutzt werden sein.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Forschung, Nationalarchiv der Republik Moldau, Archivfonds, Geschichte, Bessarabien, Bukowina, Siebenbürgen, russische Armee.

În perioada 20 iulie – 1 august 2015 am efectuat un stagiu de documentare în Republica Moldova folosindu-mă de oportunitățile oferite de Acordul de cooperare științifică dintre Academia Română și Academia de Științe a Republicii Moldova. În principal stagiul de documentare pe care l-am desfășurat a urmărit realizarea obiectivelor de cercetare pe care le-am cuprins sub titlul *Bucovina, 1918–1944. Repere etno-demografice, sociale și politice*. Această tematică de

* Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXII**, *2* (45), p. 675–677, Rădăuţi-Bucureşti, 2015

BDD-A32873 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)

cercetare urmărește, printre altele, punerea în valoarea a unor izvoare istorice mai puțin cunoscute sau inedite, precum cele care se află în Fondul *706* de la Arhiva Națională a Republicii Moldova (A.N.R.M.), fond constituit din documentele ridicate de armata sovietică după august 1944 de la Președinția Consiliului de Miniștri, din București, prelucrate de Arhiva R.S.S. Moldovenească în 1963 și puse la dispoziția cercetătorilor după această dată. O altă parte a acestui fond se află la Arhivele Statului din Regiunea Cernăuți, Ucraina. Fondul *706* de la A.N.R.M. are peste 1 500 de unități arhivistice (u. a.) cu peste 5 000 de dosare care cuprind informații deosebit de utile pentru cercetarea istoriei Basarabiei, Bucovinei și a Transnistriei din perioada 1941–1944, pentru înțelegerea proceselor istorice din provinciile redobândite în 1941 și a caracteristicilor regimului Antonescu.

Condițiile de cercetare/consultare a documentelor de la A.N.R.M. au fost determinate de faptul că la dispoziția cercetătorilor, conform normelor interne, erau puse doar cinci dosare zilnic, existând posibilitatea fotografierii contra plată a documentelor sau dosarelor care prezintă interes pentru cercetare, respectiv 0,30 lei moldovenești/pagină sau 10 lei de dosar.

Datorită faptului că responsabila Fondului de documente *706* a fost în concediu medical timp de o săptămână, începând cu 21 iulie 2015, am consultat pe film o parte a dosarelor din acest fond, respectiv dosarele numerotate de la 1 la 49, adică 43 de dosare care priveau tematica noastră de cercetare. Alte aproape 100 de dosare le-am putut consulta în original, în cea de a doua săptămână de lucru. Dintre acestea, 80 aveau informații istorice deosebite și inedite, pe care le-am fotografiat cu ajutorul serviciului de resort din cadrul A.N.R.M. În total am fotografiat și adus în țară aproximativ 5 000 de fotografii cu documente (texte, grafice, hărți etc.), care vor fi valorificate de Secția de istorie a Institutului „Bucovina” al Academiei Române în elaborarea de studii și monografii.

Am fotografiat, parțial sau integral, dosarele care se refereau la activitatea Guvernământului Bucovina, după cum urmează: 50 I, 50 II, 51, 52, 57, 58, 59, 65, 67, 87, 96, 140, 162, 184 I, 219 I, 219 II, 525, 530, 536 I, 536 II, 561 I, 561 II, 574, 575, 576, 577, 578 I, 578 II, 579, 582 I, 582 II, 543 I, 543 II, 547 I, 547 II, 549, 553, 554, 557, 558, 559, 560, 563, 564, 567–570, 585, 586–589, 590, 592, 594, 595, 665, 668, 906, 910, 913, 915, 916, 921, 1 003, 1 090, 1 095 I, 1 095 II, 1 096, 1 100, 1 115 I, 1 115 II, 1 117 I, 1 118 II, 1 119 I–IV. Au rămas să fie fotografiate la A.N.R.M. 43 de dosare numerotate de la 1 la 49 și pe care le voi ridica de la Chișinău cu proxima ocazie.

În dosarele consultate se află: stenogramele Consiliului de Miniștri privitoare la organizarea și administrarea provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria (Comisia pentru Organizarea și Administrarea Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei aflată în subordinea Consiliului de Miniștri); decrete-lege, ordine și măsuri privitoare la organizarea administrativă a acestor provincii, a vieții

BDD-A32873 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)

economice și sociale; măsuri sociale și politice privitoare la relansarea economică și refacerea teritoriilor redobândite după 1941 și documente privitoare la constituirea legislației în aceste provincii autonome din cadrul Statului Român din perioada menționată. Numeroase documente se referă la constituirea aparatului administrativ și militar din aceste provincii, la felul cum a fost recrutat și a funcționat acesta; altele cuprind ordine și măsuri privitoare la politica regimului Antonescu față de evrei, țigani, bulgari, turci și polonezi, la felul cum au fost gestionate legăturile guvernămintelor din Basarabia, Bucovina și Transnistria cu lagărele din Transnistria, planurile și măsurile luate de Antonescu, ce au dus la Holocaustul evreilor din România; măsurile luate între 1941 și 1944 pentru curmarea manifestărilor comuniștilor și a acțiunilor partizanilor sovietici de pe teritoriul acestor provincii; planurile de evacuare a instituțiilor, întreprinderilor, civililor și a instituțiilor statului din provinciile amintite din calea armatei sovietice, lichidarea guvernămintelor Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei în anul 1944; diverse rapoarte ale consulatelor țărilor neutre și aliate cu România cu privire la situația unor cetățeni sau a unor evrei cu supușenie străină, aflați în Transnistria sau de pe teritoriul Bucovinei și Basarabiei, unii dintre ei cu pașapoarte „Nansen” etc.

Având în vedere dimensiunile Fondului *706* de la A.N.R.M și faptul că noi am putut vizualiza doar ceva mai puțin de 10% din unitățile arhivistice, se impune continuarea cercetării. Pentru că informațiile aflate în acest fond arhivistic sunt deosebit de importante pentru înțelegerea caracteristicilor regimului antonescian și a vieții economice, sociale și politice a Bucovinei, din perioada menționată, credem că se impune fotocopierea acestor documente, aducerea lor în țară și publicarea acestora în volume de izvoare istorice.

În timpul pe care l-am avut la dispoziție, am luat legătura cu cercetători de la Institutul de Istorie al Republicii Moldova, cu conducerea Arhivelor Naționale ale Republicii Moldova, cu bibliotecari de la Biblioteca Academiei de Științe și Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Cu acest prilej, am putut constata felul în care publicațiile Institutului Bucovina se află în circuitul științific din zonă, felul în care problematica științifică privitoare la Bucovina este cunoscută în unele cercuri culturale și științifice din Chișinău, am identificat noi forme de colaborare științifică ce urmează a fi cuprinse planurile de activitate viitoare.

BDD-A32873 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)